

37.091.2(082)

A 43

Министерство образования Украины
Криворожский педагогический институт

АКТИВИЗАЦИЯ УЧЕБНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ШКОЛЬНИКОВ

правильний ответ. Но учитывая, что учащиеся часто путают понятия «простое вещество» и «химический элемент» разъяснению этих понятий уделяется особое внимание. На доске в процессе беседы составляется схема, которая отображает основные вопросы беседы. Учащиеся заносят ее в тетрадь. На следующем уроке предлагаем зачитывать основные положения атомно-молекулярного учения и прослушать как иллюстрируются эти положения на схеме. Обычно при такой работе учащиеся проявляют большую активность. Затем 5—7 минут они самостоятельно работают с учебником. После такого повторения учащиеся, пользуясь схемой, могут назвать основные положения атомно-молекулярного учения.

Проверку усвоения материала провожу двумя методами:

— учащиеся на листах бумаги воспроизводят схему-конспект. Работы оцениваются;

— учащиеся у доски воспроизводят схему. Остальные учащиеся участвуют в фронтальной беседе.

Аналогичные опоры используются нами при изучении других разделов школьного курса химии. Это позволяет четко и логично систематизировать материал, выявлять главное в изучаемом разделе и прочно его усвоить. Как показали полученные нами результаты далеко не все разделы курса химии могли изучаться с помощью структурно-логических схем, особенно это касается учебного материала, раскрывающего основы творческого аспекта. Познавательная активность учащихся резко снижается при механическом использовании опор. Было установлено, что активность возрастает, если учитель привлекает их к составлению структурно-логических схем и умело сочетает эту работу с другими методами и приемами активизации познавательной деятельности.

О. І. Половина (Криворізький педінститут)

АКТИВІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ШКОЛЯРІВ ПРИ ВИВЧЕННІ МАТЕМАТИКИ В СТАРШИХ КЛАСАХ

Викладене нижче є результатом моїх пошуків по оптимізації навчального процесу учнів гуманітарно-естетичної гімназії № 127 в м. Інгульці. В цій гімназії я проводжу заняття з математичного спецкурсу в 9—11 класах. Завданням цього спецкурсу є розширення кількості та поглиблення якості вмінь і навичок учнів, необхідних для розв'язання задач і вправ шкільного курсу та задач і вправ близьких до набору задач і вправ шкільного курсу. В цій гімназії я працюю п'ятий рік і роблю висновки виходячи саме з досвіду роботи за цей час.

Основні мої положення, з яких я виходив при навчанні учнів математиці:

1. З боку викладача, якомога ширше використовувати індивідуальний підхід при навчанні кожного учня.

2. Від кожного учня вимагалось якомога ширше використання самостійної роботи.

Як здійснювалися ці положення практично? Учні ознайомлювалися з певним математичним матеріалом через лекцію, розраховану на 30—45 хвилин. Інколи більше. В лекції викладач ознайомлює учнів з певним теоретичним матеріалом з ілюстрацією його застосування до задач і вправ.

Потім декілька задач (вправ) розв'язується на дошці учнями, яких не можна віднести до слабших. Це дає:

1. Слабшим учням ще раз побачити ілюстрацію до виконання тих теоретичних положень, з якими їх ознайомили.

2. Викладачеві уявити, на які моменти у розв'язанні задач і вправ треба звернути особливу увагу учнів.

Після цього учням ще раз даються певні вказівки на розв'язання задач і вправ, що відповідають даній темі, і видаються індивідуальні завдання для самостійної роботи.

Учні працюють над виконанням одержаних завдань, в основному, самостійно. Але можуть одержати від вчителя індивідуальну консультацію. В цей же час вчитель працює з окремими учнями для контролю ефективності ходу занять та знань і навичок учнів. Учні виставляється оцінка. У випадку одержання інформації про ефективність (чи неефективність) роботи учнів робляться необхідні вказівки для корегування ходу самостійної роботи.

Самостійна робота кожного учня оцінюється. Оцінюється виконання учнями домашнього завдання.

У журналі, як правило, на кожне заняття відводиться три графи:

- 1) Оцінки роботи учня біля дошки або індивідуально;
- 2) Оцінка самостійної роботи учня;
- 3) Оцінка виконання домашньої роботи.

Найбільший позитивний ефект метод, про який іде мова, дає, коли:

1) в учнів є бажання одержати якомога більше знань і навичок;

2) здійснюється індивідуальний підхід при видачі кожному учневі завдання для самостійної роботи.

Досвід показує, що навіть при невиконанні першого пункту, що посприяє небажанню учнів вчитися, проведення навчання таким методом підвищує загальний навчальний рівень школя-

рів: загальний рівень навчання в таких класах вищий, ніж у паралельних.

Половина Г. П.
Дряпіка Л. В.

(Криворізький педінститут)

Спостереження за взаєминами учнів та студентів під час педагогічної практики показало, що відбувається деяка активізація навчально-виховного процесу в школі. Піднесений настрій студента передається учневі, бо його педагогічна практика — то частіше всього свято, часточкою якого він ділиться з учнем, і відступає буденність. Ці емоційні надбання студента слід використовувати для активізації навчання як учня так і студента.

Першу педпрактику студент з фізики має в 7 та 8 класах, де знайомиться з учнями і може дослідити індивідуальні особливості кожного: нахили до теоретичних чи практичних занять, до експериментальних досліджень, бажання вивчати літературні джерела чи розв'язувати творчі задачі. В 9 класі учні за бажанням можуть займатись дослідницькою роботою. Студенти ж маючи попереду ще одну педагогічну практику, мають виконати ще дві курсові роботи з фізики та з методики фізики, потім писати і дипломну роботу.

Варто обидві курсові і дипломну роботу виконувати по одній темі. Наприклад, з фізики розробляємо тему «Фізика лазерного випромінювання», з методики «Методи мотивації та стимулювання при вивченні атомної фізики». А дипломна робота, яка узагальнить наробки курсових робіт та досліджень педагогічних практик може бути «Активні форми та методи навчання при вивченні атомної фізики в школі».

Щоб активізувати навчальний процес у вузі на 4 курсі варто давати можливість студентам, тоді вони виконують курсову роботу з фізики, вибрати таку тему, щоб її міг би виконувати учень 9, 10 чи 11 класів.

Студент і учень робляють одну і ту ж тему, кожний на своєму рівні, але з обов'язковим спілкуванням при виконанні роботи. На готову творчу роботу учня студент пише відгук, приймає участь в захисті цієї роботи, спостерігає за реакцією та інтересом інших учнів до теми, яка розроблялась учнем та студентом. Учень в свою чергу приходять на захист курсової роботи студента, бачить, що розв'язана ним задача поставила нову проблему, яку зміг розв'язати вже студент, а це ставить нову задачу. І не страшно, якщо для розв'язку нової задачі не височить знань і у студента.